

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	2
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	3
Note 3 - Segmentrapportering	4
Note 4 - Kapitaldekning	6
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	8
Note 6 - Tap på utlån og garantier	9
Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier	10
Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement	11
Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	12
Note 10 - Netto renteinntekter	13
Note 11 - Andre driftskostnader	14
Note 12 - Øvrige eiendeler	15
Note 13 - Annen gjeld	16
Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital	17
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	18
Note 16 - Likviditetsrisiko	20

Note 1 - Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap.

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Sparebank1 SMN -konsernet har to typer pensjonsavtaler - ytelsesbasert og innskuddsbasert pensjonsavtale. Konsernet har ikke innhentet ny pensjonsberegning per 31.mars 2017 da det ikke er identifisert forhold som vesentlig endrer pensjonsforpliktelsen. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 24 i årsrapporten for 2016.

Kontroll i BN Bolig

BN Bolig er eid 50% av BN Bank og 50% av Eiendomsmegler 1 AS, og var i årsregnskapet for 2016 behandlet som et felleskontrollert foretak. Etter en endring i aksjonæravtalen i 2017 er det partenes vurdering at Eiendomsmegler 1 har kontroll over selskapet i tråd med IFRS 10, og BN Bolig er i første kvartal konsolidert som datterselskap av Eiendomsmegler 1.

Note 3 - Segmentrapportering

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 31. mars 2017

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1- Markets	SB 1		SB 1		BN	Øvrige/ elim	Total
				Finans EM 1	Finans MN	Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen			
Netto renteinntekter	228	246	-2	1	51	-1	-	-	-1	522
Renter av anvendt kapital	31	30	-	-	-	-	-	-	-60	-
Sum renteinntekter	259	276	-2	1	51	-1	-	-	-61	522
Netto provisjons- og andre inntekter	173	47	59	113	12	105	-	-	-55	455
Netto avkastning på finansielle investeringer (**)	0	2	18	-	-	-	66	29	22	138
Sum inntekter	432	325	75	114	63	104	66	29	-94	1.115
Sum driftskostnader	201	89	72	110	33	89	-	-	-23	571
Resultat før tap	230	237	2	4	30	15	66	29	-71	544
Tap på utlån, garantier m.v.	0	87	-	-	2	-	-	-	-0	89
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	230	150	2	4	28	15	66	29	-71	454
EK avkastning *)	14,9 %	9,6 %								9,4 %
Balanse										
Utlån til kunder	95.482	39.421	-	-	5.746	-	-	-	-611	140.038
Herav solgt Boligkreditt og Næringskreditt	-33.919	-2.003	-	-	-	-	-	-	0	-35.921
Individuell nedskrivning utlån	-23	-528	-	-	-11	-	-	-	-2	-564
Gruppenedskrivning utlån	-90	-218	-	-	-21	-	-	-	-20	-349
Andre eiendeler	167	192	1.867	1.002	10	288	1.543	1.217	32.552	38.838
Sum eiendeler	61.618	36.863	1.867	1.002	5.725	288	1.543	1.217	31.919	142.042
Innskudd fra og gjeld til kunder	34.943	35.778	-	-	-	-	-	-	-545	70.176
Annen gjeld og egenkapital	26.675	1.086	1.867	1.002	5.725	288	1.543	1.217	32.464	71.866
Sum egenkapital og gjeld	61.618	36.863	1.867	1.002	5.725	288	1.543	1.217	31.919	142.042

Konsern 31. mars 2016

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1- Markets	SB 1		SB1		BN	Øvrige/ elim	Total
				Finans	EM 1	Regnskaps- huset SMN	SB1 Gruppen			
Netto renteinntekter	222	232	-2	1	43	-0			-26	469
Renter av anvendt kapital	14	12							-26	-
Sum renteinntekter	236	243	-2	1	43	-0	-	-	-52	469
Netto provisjons- og andre inntekter	166	49	59	86	-2	54			-11	401
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	2	10	-	-	-	61	20	79	172
Sum inntekter	402	294	67	87	41	54	61	20	15	1.042
Sum driftskostnader	198	93	63	77	15	50			-6	489
Resultat før tap	204	202	5	10	26	4	61	20	22	553
Tap på utlån, garantier m.v.	9	158	2	-	3	-	-	-	-2	170
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	195	44	3	10	23	4	61	20	23	383
EK avkastning *)	12,9 %	3,1 %								8,9 %
Balanse										
Utlån til kunder	86.451	37.479	-	-	4.603	-	-	-	987	129.520
Herav solgt Boligkreditt og Næringskreditt	-32.769	-1.421	-	-	-	-	-	-	0	-34.190
Individuell nedskrivning utlån	-34	-155	-	-	-8	-	-	-	-2	-198
Gruppenedskrivning utlån	-95	-414	-	-	-18	-	-	-	1	-527
Andre eiendeler	213	8	1.669	283	8	145	1.705	1.180	34.528	39.739
Sum eiendeler	53.767	35.497	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	35.515	134.345
Innskudd fra og gjeld til kunder	33.671	29.655	-	-	-	-	-	-	525	63.851
Annen gjeld og egenkapital	20.096	5.842	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	34.989	70.494
Sum egenkapital og gjeld	53.767	35.497	1.669	283	4.585	145	1.705	1.180	35.515	134.345

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i PM og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 15,0 (14,5) prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål.

**)	Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler inkl. holdt for salg (mill. kr)	31.3.17	31.3.16
	Kursgevinst/utbytte på aksjer	2	3
	Obligasjoner og derivater	34	25
	Valuta- og renteforretninger Markets	31	26
	Sum verdiendringer finansielle eiendeler	67	53
	SpareBank 1 Gruppen	66	61
	SpareBank 1 Boligkreditt	-24	24
	SpareBank 1 Næringskreditt	8	8
	BN Bank	29	20
	SpareBank 1 Kredittkort	2	6
	SpareBank 1 Mobilbetaling	-13	-
	Andre selskaper	3	-0
	Sum avkastning på eierinteresser	71	119
	Sum	138	172

Note 4 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretakporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 31. mars 2017 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 1,5 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11,5 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank1 SMN på 2,1 prosent med virkning fra fjerde kapital 2016. Totalt minstekrav til ren kjernekapital inklusive pilar 2-kravet er dermed 13,6 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer økte fra 1,0 prosent til 1,5 prosent med virkning fra 30. juni 2016. Finansdepartementet har vedtatt at kapitalbufferen økes med 0,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31. desember 2017.

Fra fjerde kvartal 2016 er differensierte satser på motsyklisk buffer trådt i kraft. For engasjementer i andre land benyttes den motsykliske kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. For første kvartal 2017 er morbanken under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer. For konsern er beregnet vektet motsyklisk kapitalbuffer på 1,5 prosent.

Deler av konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån er utstedt i henhold til gammelt regelverk. Disse har vært gjenstand for nedtrapping med 40 prosent i 2016 og 50 prosent i 2017. Nedtrappingen øker med ytterligere 10 prosent for hvert år. Per 31. mars 2017 hadde banken 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping. Tilsvarende for ansvarlig lån er 690 millioner kroner. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens rene kjernekapitaldekning faller under 5,125 prosent.

Morbank				Konsern		
31.12.16	31.3.16	31.3.17	(mill. kr)	31.3.17	31.3.16	31.12.16
2.597	2.597	2.597	Eierandelskapital	2.597	2.597	2.597
-0	-0	-0	Egenbeholdning eierandelskapital	-7	-6	-4
895	895	895	Overkursfond	895	895	895
4.487	3.790	4.487	Utjevningsfond	4.470	3.782	4.484
4.498	4.105	4.498	Grunnfondskapital	4.498	4.105	4.498
389	-	-	- Avsatt utbytte	-	-	389
220	-	-	- Avsatt gaver	-	-	220
126	279	126	Fond for urealiserte gevinster	139	290	139
-	-	-	- Annen egenkapital	1.921	1.705	1.656
-	-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser	443	372	425
-	193	279	Periodens resultat	358	311	-
13.212	11.859	12.883	Sum balanseført egenkapital	15.315	14.051	15.299
-	-	-	- Hybridkapital inkludert i egenkapital	-267	-	-
-470	-447	-475	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-853	-668	-741
-	-	-	- Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	117	119	117
-609	-	-	- Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-	-	-609
-	-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-443	-372	-425
-	-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	223	184	220
-	-93	-	- Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-	-43	-
-	-193	-279	Periodens resultat	-358	-311	-
-	100	100	Delårsresultat som inngår i kjernekapitalen (50 prosent etter skatt av konsernresultat for 2017)	179	218	-
-29	-35	-30	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-48	-57	-48
-190	-32	-186	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-247	-104	-248
-	-	-	Justering for urealisert tap/(gevinst) på derivatforpliktelser ført til virkelig verdi (DVA)	8	-	-
-	-	-	- Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-188	-576	-337
11.913	11.159	12.013	Sum ren kjernekapital	13.437	12.440	13.229
950	950	950	Fondsobligasjon	1.358	1.301	1.358
483	496	459	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	459	496	483
13.346	12.605	13.422	Sum kjernekapital	15.254	14.237	15.069

			Tilleggs kapital utover kjerne kapital			
1.000	1.000	1.000	Ansvarlig kapital	1.710	1.648	1.698
673	673	561	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	561	673	673
-256	-43	-237	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-237	-43	-256
1.418	1.631	1.324	Sum tilleggs kapital	2.034	2.279	2.116
14.764	14.236	14.746	Netto ansvarlig kapital	17.288	16.516	17.185
			Minimumskrav ansvarlig kapital			
1.065	1.063	1.055	Engasjement med spesialiserte foretak	1.186	1.232	1.206
1.064	1.040	1.087	Engasjement med øvrige foretak	1.126	1.086	1.102
1.128	1.134	1.133	Engasjement med massemarked eiendom	1.615	1.606	1.602
156	162	158	Engasjement med massemarked SMB	168	171	166
71	37	74	Engasjement med massemarked øvrig	77	39	74
1.223	1.235	1.267	Egenkapitalposisjoner IRB	1	1	3
4.707	4.671	4.773	Sum kredittrisiko IRB	4.173	4.135	4.153
35	27	34	Gjeldsrisiko	35	29	36
-	-	-	- Egenkapitalrisiko	15	10	5
-	-	-	- Valutarisiko	1	-	1
334	334	341	Operasjonell risiko	510	479	479
898	947	885	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	1.891	1.893	1.772
51	45	56	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	119	91	84
-	-	-	- Overgangsordning	523	666	574
6.026	6.024	6.088	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.268	7.303	7.103
75.325	75.295	76.101	Beregningsgrunnlag	90.846	91.286	88.788
3.390	3.388	3.425	Minimumskrav ren kjerne kapital, 4,5 prosent	4.088	4.108	3.995
			Bufferkrav			
1.883	1.882	1.903	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.271	2.282	2.220
2.260	2.259	2.283	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	2.725	2.739	2.664
1.130	753	1.142	Motsykliskbuffer, 1,5 prosent (1,0 prosent)	1.363	913	1.332
5.273	4.894	5.327	Sum bufferkrav til ren kjerne kapital	6.359	5.934	6.215
3.251	2.877	3.262	Tilgjengelig ren kjerne kapital etter bufferkrav	2.990	2.399	3.018
			Kapitaldekning			
15,8 %	14,8 %	15,8 %	Ren kjerne kapitaldekning	14,8 %	13,6 %	14,9 %
17,7 %	16,7 %	17,6 %	Kjerne kapitaldekning	16,8 %	15,6 %	17,0 %
19,6 %	18,9 %	19,4 %	Kapitaldekning	19,0 %	18,1 %	19,4 %
9,5 %	9,2 %	9,3 %	Uvektet kjerne kapitalandel (Leverage Ratio)	7,4 %	6,8 %	7,4 %

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.16	31.3.16	31.3.17	(mill. kr)	31.3.17	31.3.16	31.12.16
10.290	9.061	10.460	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	10.679	9.222	10.499
1.599	1.351	1.306	Havbruk	1.700	1.715	1.985
2.701	2.537	2.820	Industri og bergverk	3.113	2.806	2.985
2.980	2.917	2.756	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.335	3.391	3.532
2.288	2.705	2.496	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.735	2.898	2.510
4.983	5.609	4.863	Sjøfart og offshore	4.863	5.631	4.983
13.688	14.327	14.060	Eiendomsdrift	14.115	14.390	13.744
2.442	2.125	2.465	Forretningsmessig tjenesteyting	2.100	1.822	2.072
3.220	3.037	3.203	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	3.840	3.544	3.836
273	194	277	Offentlig forvaltning	291	212	288
1.670	1.688	1.895	Øvrige sektorer	1.924	1.583	1.700
46.135	45.550	46.600	Sum næring	48.696	47.214	48.133
86.513	79.988	88.257	Lønnstakere	91.343	82.307	89.402
132.648	125.538	134.857	Sum utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	140.038	129.520	137.535
33.142	32.676	33.757	Herav Boligkreditt	33.757	32.676	33.142
2.069	1.514	2.164	Herav Næringskreditt	2.164	1.514	2.069
97.437	91.348	98.935	Brutto utlån til kunder	104.117	95.331	102.325
620	188	551	- Individuelle nedskrivninger	564	198	632
318	508	328	- Nedskrivning på grupper av utlån	349	527	339
96.499	90.652	98.056	Netto utlån til kunder	103.204	94.606	101.354

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank

Tap på utlån (mill. kr)	Januar-Mars								
	2017			2016			2016		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1	-72	-73	6	9	15	0	449	450
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-	10	10	-	150	150	-	-40	-40
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	2	146	148	4	0	4	8	34	42
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	0	3	3	0	-0	0	10	49	59
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	1	0	1	0	1	1	6	3	8
Sum tap på utlån og garantier	0	87	87	9	158	167	13	490	502

Konsern

Tap på utlån (mill. kr)	Januar-Mars								
	2017			2016			2016		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1	-72	-73	6	10	16	0	454	454
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	1	10	11	0	150	150	4	-42	-38
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	2	146	148	4	0	4	8	36	44
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	2	3	5	1	0	1	14	50	64
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	1	0	1	0	1	1	6	3	9
Sum tap på utlån og garantier	3	87	89	11	159	170	21	495	516

Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier

Morbank

Individuelle nedskrivninger (mill. kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 1.1.*)	28	597	625	28	148	176	28	148	176
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	2	146	148	4	0	4	8	34	42
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	2	6	8	2	3	5	3	36	39
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	0	79	79	7	4	11	2	6	8
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	-2	10	8	4	8	12	4	518	523
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	23	534	557	34	157	190	24	602	625

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 6,2 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

Gruppenedskrivninger (mill.kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	90	228	318	90	268	358	90	268	358
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	-	10	10	-	150	150	-	-40	-40
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	90	238	328	90	418	508	90	228	318

Konsern

Individuelle nedskrivninger (mill. kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 1.1.*)	31	607	638	31	153	184	31	153	184
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	2	146	148	4	0	4	8	36	44
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	2	6	8	2	3	5	3	36	39
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	0	79	79	7	4	11	2	6	8
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	-2	10	8	5	9	14	4	523	528
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	26	544	570	37	163	200	27	611	638

*) Individuelle tapsnedskrivninger på garantier, 6,2 mill. kroner, er oppført i balansen som gjeld under 'Andre forpliktelser'

Gruppenedskrivninger (mill. kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	100	239	339	96	281	376	96	281	376
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	1	10	11	0	150	150	4	-42	-38
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier ved utløp av perioden	100	249	349	96	431	527	100	239	339

Note 8 - Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Morbank

Misligholdte utlån (mill. kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Brutto mislighold over 90 dager *)	138	34	172	141	28	169	144	29	173
- Individuelle nedskrivninger	16	15	30	14	13	27	17	18	36
Netto misligholdte utlån	122	19	142	127	15	142	127	11	138
Avsetningsgrad	11 %	43 %	18 %	10 %	47 %	16 %	12 %	62 %	21 %
Andre tapsutsatte engasjement									
Tapsutatte engasjement (ikke misligholdt)	33	1.025	1.058	50	348	399	19	1.435	1.453
- Individuelle nedskrivninger	7	520	527	20	143	163	6	584	590
Netto andre tapsutsatte engasjement	26	505	531	31	205	236	13	851	863
Avsetningsgrad	22 %	51 %	50 %	39 %	41 %	41 %	33 %	41 %	41 %

*) Det foreligger ikke mislighold på lån i garantiporteføljen overtatt fra BN Bank per første kvartal

Konsern

Misligholdte utlån (mill. kr)	31.3.17			31.3.16			31.12.16		
	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt	Privat- marked	Nærings- liv	Totalt
Brutto mislighold over 90 dager *)	173	38	211	164	41	205	176	38	214
- Individuelle nedskrivninger	19	15	34	15	15	31	20	19	39
Netto misligholdte utlån	154	23	177	148	26	174	156	18	174
Avsetningsgrad	11 %	41 %	16 %	9 %	37 %	15 %	12 %	51 %	18 %
Andre tapsutsatte engasjement									
Tapsutatte engasjement (ikke misligholdt)	33	1.045	1.078	56	356	411	19	1.455	1.474
- Individuelle nedskrivninger	7	529	536	22	148	169	6	592	599
Netto andre tapsutsatte engasjement	26	517	542	34	208	242	13	863	875
Avsetningsgrad	22 %	51 %	50 %	39 %	41 %	41 %	33 %	41 %	41 %

*) Det foreligger ikke mislighold på lån i garantiporteføljen overtatt fra BN Bank per første kvartal

Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.16	31.3.16	31.3.17	(mill. kr)	31.3.17	31.3.16	31.12.16
2.791	2.661	2.847	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2.847	2.661	2.791
420	534	1.533	Havbruk	1.533	534	420
1.727	2.221	2.671	Industri og bergverk	2.671	2.221	1.727
2.416	1.733	2.191	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	2.191	1.733	2.416
4.067	3.331	3.416	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.416	3.331	4.067
1.740	2.196	1.445	Sjøfart og offshore	1.445	2.196	1.740
4.387	4.311	4.626	Eiendomsdrift	4.384	4.105	4.153
5.550	5.185	5.729	Forretningsmessig tjenesteyting	5.729	5.185	5.550
4.848	5.183	5.859	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.382	4.714	4.339
8.627	7.079	9.419	Offentlig forvaltning	9.419	7.079	8.627
2.048	2.050	1.735	Øvrige sektorer	1.405	1.761	1.569
38.621	36.485	41.470	Sum næring	40.421	35.520	37.398
29.769	28.330	29.754	Lønnstakere	29.754	28.330	29.769
68.391	64.815	71.224	Sum innskudd	70.176	63.851	67.168

Note 10 - Netto renteinntekter

Morbank				Konsern		
Januar-Mars				Januar-Mars		
2016	2016	2017	(mill. kr)	2017	2016	2016
			Renteinntekter			
124	31	32	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9	14	48
2.986	766	768	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	842	824	3.240
292	68	76	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	75	68	289
-	-	-	Andre renteinntekter	5	4	19
3.401	865	876	Sum renteinntekter	931	910	3.597
			Rentekostnader			
152	33	37	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	37	33	153
652	169	158	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	154	165	636
708	189	168	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	168	189	708
145	36	35	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	35	36	146
2	1	-0	Andre rentekostnader	2	3	13
58	15	12	Avgift Sparebankenes sikringsfond	12	15	58
1.717	442	409	Rentekostnader og lignende kostnader	409	441	1.714
1.684	423	467	Netto renteinntekter	522	469	1.883

Note 11 - Andre driftskostnader

Morbank				Konsern		
Januar-Mars				Januar-Mars		
2016	2016	2017	(mill. kr)	2017	2016	2016
197	51	53	IT-kostnader	69	64	252
18	5	5	Porto og verditransport	6	6	22
55	11	11	Markedsføring	24	20	98
34	10	12	Ordinære avskrivninger	26	24	98
124	30	29	Driftskostnader faste eiendommer	27	25	109
70	13	12	Kjøpte tjenester	30	21	108
116	21	30	Øvrige driftskostnader	44	34	156
615	142	153	Sum andre driftskostnader	227	194	844

Note 12 - Øvrige eiendeler

Morbank				Konsern		
31.12.16	31.3.16	31.3.17	(mill. kr)	31.3.17	31.3.16	31.12.16
27	33	27	Utsatt skattefordel	196	187	196
121	132	113	Varige driftsmidler	891	953	906
37	6	80	Opptjente ikke motatte inntekter	118	52	63
20	2.037	486	Fordringer verdipapirer	841	2.353	220
198	124	198	Pensjonsmidler	208	125	208
479	67	267	Andre eiendeler	649	273	784
882	2.398	1.171	Sum øvrige eiendeler	2.903	3.943	2.376

Note 13 - Annen gjeld

Morbank				Konsern		
31.12.16	31.3.16	31.3.17	(mill. kr)	31.3.17	31.3.16	31.12.16
0	-	0	Utsatt skatt	33	21	33
266	315	-38	Betalbar skatt	4	363	319
8	13	8	Formuesskatt	8	13	8
73	370	44	Tidsavgrensninger	362	543	367
118	107	317	Avsetninger	317	107	118
26	25	26	Pensjonsforpliktelser	26	31	26
90	40	71	Trasseringsgjeld	71	40	90
1	-1	197	Leverandørgjeld	253	59	39
0	249	646	Gjeld verdipapirer	954	503	147
-	-	-	Egenkapitalinstrumenter	217	386	181
148	176	668	Annen gjeld	735	212	203
731	1.294	1.939	Sum annen gjeld	2.979	2.279	1.531

Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Konsern

Endring i verdipapirgjeld (mill. kr)	31.3.17	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	39.283	6.614	3.050	183	35.535
Verdijusteringer	352	-	-	-101	453
Påløpte renter	267	-	-	-61	328
Totalt	39.901	6.614	3.050	20	36.317

Endring i ansvarlig lånekapital (mill. kr)	31.3.17	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.16
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.733	-	-	29	1.704
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	1.400	-	-	-	1.400
Verdijusteringer	60	-	-	-4	64
Påløpte renter	10	-	-	-4	14
Totalt	3.203	-	-	21	3.182

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. mars 2017:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	10	4.691	-	4.701
- Obligasjoner og sertifikater	2.504	16.200	-	18.704
- Egenkapitalinstrumenter	1.079	-	537	1.616
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.717	3.760
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	60	60
Sum eiendeler	3.593	20.934	4.314	28.841
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	13	3.496	-	3.509
- Egenkapitalinstrumenter	213	3	-	217
Sum forpliktelser	226	3.500	-	3.726

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. mars 2016:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	66	8.025	-	8.091
- Obligasjoner og sertifikater	2.762	13.194	-	15.956
- Egenkapitalinstrumenter	948	-	588	1.536
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.345	4.388
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	108	108
Sum eiendeler	3.775	21.262	5.041	30.078
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	88	6.150	-	6.238
- Egenkapitalinstrumenter	380	7	-	387
Sum forpliktelser	468	6.156	-	6.624

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2016:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	44	4.708	-	4.752
- Obligasjoner og sertifikater	2.511	15.046	-	17.557
- Egenkapitalinstrumenter	959	-	524	1.483
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.783	3.826
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	60	60
Sum eiendeler	3.514	19.796	4.367	27.676
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	48	4.026	-	4.074
- Egenkapitalinstrumenter	173	8	-	181
Sum forpliktelser	221	4.034	-	4.255

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. mars 2017:

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.17	3.783	524	60	4.367
Tilgang	154	4	-	158
Avhending	-232	-	-	-232
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	12	9	-	21
Utgående balanse 31.03.17	3.717	537	60	4.314

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. mars 2016:

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.16	4.405	574	108	5.087
Tilgang	148	11	-	159
Avhending	-230	-3	-	-233
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	22	5	-	28
Utgående balanse 31.03.16	4.345	588	108	5.041

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2016:

(mill. kr)	Fastrentelån	Aksjer til virkelig verdi over resultatet	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.16	4.405	574	108	5.087
Tilgang	770	28	1	799
Avhending	-1.347	-66	-	-1.413
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-44	-13	-50	-106
Utgående balanse 31.12.16	3.783	524	60	4.367

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. Det foreligger beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Disse hensyntar perioder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse. Konsernet har som mål å kunne overleve i tolv måneder uten tilgang på ny finansiering samtidig som boligpriser faller med 30 %. Banken skal i samme periode tilfredsstillende minstekrav til LCR.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonslån og OMF var 2,80 år ved utgangen av første kvartal 2017. Samlet LCR var 136 prosent ved utgangen av første kvartal og gjennomsnittlig samlet LCR var 117 prosent i kvartalet isolert. LCR i norske kroner og euro var henholdsvis 147 og 78 prosent ved utgangen av kvartalet.